

אוצרות ליובאוויטש

עלון פנימי דו-שבועי, עבור תלמידי תומכי תמימים בכלל הסניפים

גזט יום טוב!
לשנה טובה בלימוד החסידות
וזכרכי החסידות
תכתבו ותחתמו!

ימים ראשונים

ה'קוליעס' של י"ט כסלו - בזמנו

"... כאשר תובעים שצריך להפיץ את המעיינות חוצה, ובכל מקום צריכים לילך כ"שפיץ חב"ד", עם תורת החסידות, הדרכת החסידות והנהגות החסידות, ולפעול זאת לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם על בני הבית, וב"חוצה", בחלקו בעולם ובכל העולם - מתעוררת הקושיא: "מי יקום יעקב כי קטן הוא"?

המענה לזה - כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בי"ט כסלו לפני עשרים שנה^[1], שבא' מנסיעותיו עם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בשנות הסמ"ך^[2] היתה הנסיעה דרך העיר יאס, ופגשו שם חסיד זקן... וסיפר, שהידיעה אודות המאסר של אדמו"ר הזקן הגיעה ליאס כעבור שבועיים, והידיעה אודות השחרור והיציאה מהמאסר הגיעה אליהם בחנוכה^[3]. ואע"פ שביאס הי' אז מנין מצומצם של חסידים, מ"מ, "האָט מען זיך געקולעט אין די גאַסן" [כ"ק אדמו"ר הפסיק, ואמר: "געקולעט" פירושו שהתגלגלו והתהפכו... (מ'האָט זיך איבערגעדרייט)], ומי היו אלו שהתגלגלו - כל בני העיר! - כן הי' לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר.

וסיים כ"ק מו"ח אדמו"ר, שענין זה - שאף שהי' מנין מצומצם של חסידים, מ"מ, התגלגלו כל בני העיר - הוא ברכתו של אדמו"ר הזקן, שחסידים במקומותיהם יהיו להם עוזרים.

ומזה מובן גם באיזה אופן הוא העזר - שלא זו בלבד שנותן כמה דולר והולך לעניינו, אלא הוא בעצמו מתגלגל ("קוליעט זיך") יחד עם החסיד ברחובות העיר, בגלל שהרבי של החסיד יצא ממאסר!...

וכיון שכ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר זאת, הרי זה הוראה גם בנוגע לימינו אלה, שגם עכשיו אין להתירא ולעשות חשבונות אם הוא קטן או גדול, מרובה בכמות או מועט בכמות - שהרי ישנה ברכתו של אדמו"ר הזקן שבכל מקום יהיו עוזרים. כל אחד צריך בעצמו להיות כדבעי, ואז יפעל שלא רק הוא לבדו יתגלגל ברחובות העיר, אלא כל העיר עמו כדי לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

ליובאוויטש עכשיו

- [1] שיחת ליל י"ט כסלו תרצ"ז בתחלתה (סה"ש תרצ"ז ע' 211).
- [2] כסה"ש שם: בשנת תרס"ו.
- [3] כסה"ש שם: ר"ב דתוכה.

(משיחת מוצש"ק פ' וישב, כ' כסלו תשי"ז - תוי"מ ח"י"ע ע' 301:302)

ראש חודש כסלו תשפ"א.
הרב גורדון מפקח על בניית הזאל.
(באדיבות השליח הרב גבריאל גורדון)

"יובל היא"

תר"פ. שיחות, אגרות, בקשר ל-100 שנה

תמימים ברכוני

בי"ט כסלו תרפ"א כתב הרבי הרי"צ נ"ע אגרת קצרה לתמימים, שאותה חתם בקריאה יוצאת-דופן: "תמימים ברכוני!". האגרת הביאה לשמחה רבה, משום שהגיעה בעת התאוששותו ממחלתו הקשה, כאשר עדיין לא היה מסוגל להתוועד בי"ט כסלו, והביע את נקודת הדברים במכתב. אכן מחזיקה אגרת זו את המרובה וצריכה לימוד, הפנמה והרגש. ב"ה, י"ט כסלו רפ"א.

תמימים: דעו כי היום הזה נהיית לעם לו יתברך כפי אשר הורוך כ"ק אדמו"ר' נבג"מ, ובכן איש איש מכם אל יקלא את הרוח הקדוש דשביק בי [= שהניח בו] כ"ק אדמו"ר, ויעבוד עבודתו אמונה ביום הגדול והקדוש הזה כי הוא ר"ה לחסידות וקבעומ"ש; איש איש מכם יכון לבו ויתחנן ויבקש על נפשו כי יחזקהו הקב"ה אשר יהי' כפי כוונת כ"ק אדמו"ר העומד בשמים ומעורר עליו רחמים רבים רק אם ימסור הוא בעצמו מחשבתו דעתו ורצונו ומעשיו רק כפי כוונת כ"ק אדמו"ר. ואני הנני מברך אתכם, וברכוני גם אותי, כי ירחם ה' עליכם ותקבלו עומ"ש אמיתי' שיהי' על כל השנה יוסף יצחק בן מורכס ורככם, האוהבכם מקרב ולב עמוק, תמימים, ברכוני.

(אג"ק ח"א ע' קכב:קכג)

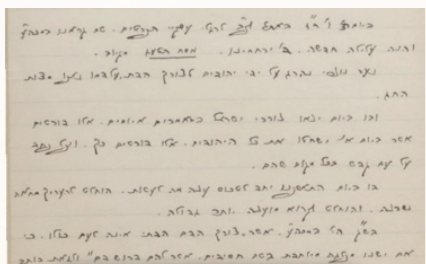
פרסום ראשון

חב"ד מאחורי הקלעים במשפט ביילים

מהדברים הקצרים המתפרסמים כאן לראשונה, מתוך אוסף כתי"ק הנמצא עדיין בספרייה ע"ש נלין במוסקבה¹, ניתן להתרשם על מעורבותו העמוקה של הרבי הרי"צ, בשליחות אביו הרבי הרש"ב נ"ע, בפעילות המסועפת שנעשתה, בהנחיית ובהשראת הרבי הרש"ב², על ידי גדולי העסקנים היהודים ברוסיה, למניעת ההסתה הנוראה שהחלה עם פרסום העלילה³.

כידוע עסקה התביעה רבות בקשר של ביילים עם החסידים ועם "שניאורסון" במיוחד... עובדה זו מופיעה גם לפנינו בדברי הרבי הרי"צ אודות האוירה שהיתה עוד בתחילת העלילה. לקראת י"ט כסלו חג הגאולה, ובהיותנו בימאה שנה לתחילת נשיאותו של הרבי הרי"צ, מביאים אנו בזה קטע מיומנו אודות הפרשייה שהסעירה את הציבור היהודי בעולם כולו, ואף היא הסתיימה ב"דין נצח" מהדהד.

המשך בעמ' 2

כתי"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ הקטע המובא בפנים (מוקטן)

- 1 מהורש"ב נ"ע.
- 2 הועלה לאתר ספריית לנין, ותודה לה' מנחם מענדל שי' שוסטרמן על איתור החומר. אודות פרסום מסמכי האוסף באתר - ראה בהרחבה בחוברת "דין נצח שלושים שנה" (ג. תשע"ז), עמ' פד ואילך.
- 3 ראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב עמ' תקצב, ובאגרות שאליהן צויין שם בהערות.
- 4 הרבי הרי"צ היה חבר בלשכה חשאית שהקים הרבי נ"ע, שנים לפני זה, כדי להביא לטיפול מיידי בכל גזירה או עלילה; בלשכה היו חברים רבנים וזכורים - ראה בהרחבה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד עמ' שעב-שעג.
- 5 ראה הרב יהושע מונדישין במאמר "החסידות על ספסל הנאשמים" (ובמקורות הנוספים שאליהם צויין שם), באתר "שטרעם", י"ט כסלו תשע"ד.

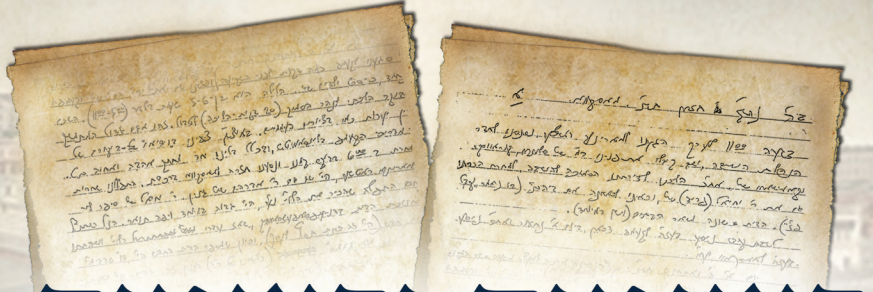
נסתיימה עבודת הברורים!

... כבר נתבררו כל הדברים; זמן הבריר והעבודה הי' במשך ז' שנים, משנת תר"פ עד תרפ"ו. תקופת הברורים כבר נגמרה, ומתקלת תקופה אחרת בחיינו. אין אנו שייכים לחללו של עולם, רק דרפינו ישרה: עבודת הלב והמוח, ולהכין את עצמינו לקבלת פני משיח; ואין כוונתי גילויים ברוחניות, רק קבלת פני משיח ממש... אני והתמימים יהיו מן הראשונים שיקבלו פני משיח צדקנו.

(משיחת י"ט כסלו תרפ"ז - הנחה א', סה"ש ס"ע 121 ואילך)

פנינה

'צוגעקומען א פערל'

רשימות ורשמים

שליחות בבריה"מ לפני שלוש שנה (י)

אנו מתכבדים לפרסם את המשך יומנו של הרה"ח ר' אלישיב קפלון אודות שליחותו בברה"מ בשנת תשנ"ג. היומן מועתק כאן כלשונו, עם הערות שנוספו כעת בשולי הגליון.

אייר אעת"ר

"ביום ה' ו' ח"ו [= חודש זה] באתי לפ"ב לגרלי עסקיי הפרטים. שם קראנו במכה"ע' והנה עליה חדשה. ד' ירחמינו. [...] נער נוצרי נהרג על ידי יהודים לצורך הדת, על דמו נאפו מצוות התג. ובו ביום יצאו צוררי ישראל במאמרים איזמים. אלו דורשים אשר ביום א' [= אחד] ישחטו את כל היהודים. אלו דורשים כך. ונפל פחד על עם קדש בכל מקום שהם. בו ביום התאספנו יהוד למכס עצה מה לעשות. הוחלט להעריך [= להכין] מאהה נמרצה. והוחלט לקרוא מועצה יותר גדולה.

בש"ק ה' במכה"ע, אשר "צורך הדם הדתי אינה לעם כולו. כי אם ישנה מפלגה מיוחדת בשם חסידים, אשר להם דרוש דם", ולואת כותב - הראויים למשפט מות הם כת החסידים. וכלל ישראל נקיים. והדברים מתבארים בכמה מכה"ע של הצוררים. כעבור איזה ימים גמרה ועד-העורכים הערכת המחאה, נתאספנו כששה אנשים בבית הדיפוטאט העברי ניסלאוויץ, וכמקע שנתקבלה נוסח המחאה, רק בשינויים קלים."

בהמשך מתאר הרבי הריי"צ את הייחוסים הפנימיים שהתפתחו בין עורכי הדין שהיו מחוגי המשכילים לבין עורכי הדין שהיו קרובים למסורת, ובראשם מר אוסקאר (אשר) גרוזנברג, אודות נוסח המחאה, ובעיקר בשאלה - האם יהיו חתומים עליו הרבנים הדתיים! הרב מענדל חן סיכם בסוף הדין כי הרבנים הדתיים יחתמו למרות ההתנגדות. עורכי הדין הני"ל בראותם כי הפסידו בייחוס, דרשו שלפחות יחתמו גם הרבנים הרשמיים (מטעם הממשלה), והרב חן הסכים והודיע על כך לרבי הרש"ב, שבתגובה שלח מברק שבו הוא מתנגד לכך בתוקף, כי ביטול העלילה צריך לבוא ככת התורה בידי הרבנים.

נסיים בתיאורו של הרבי הריי"צ: אודות רגע הבשורה* כפי שהתקבלה בליובאוויטש:

"כחצי שעה אחר חצות לילה, בשעה אשר מאות תלמידי ישיבת ובכל הבתי כנסיות אשר בליובאוויטש ואומרים מזמורי תהלים, הגיעה: הבשורה המנעימה: רבי שניאורסאהן ליובאוויטש - רבי, מול טוב לך ולכל ישראל אחינו. הבית דין מצא כי מענדל ביילים זכאי, מענדל ביילים חפשי הוא. הנני שלך א.א. גרוזנברג"

- 1 במכתב-העת [=עיתון].
- 2 על כך שמעלילים דבר מופרך לגמרי, ובפרט על פי דיני התורה וכו'.
- 3 גרוזנברג קיבל על עצמו להשתתף במשפט ואף לבנות את מערך ההגנה המוהיר ולעמוד בראשו, על פי בקשת המפורשת של הרבי הריי"צ כי שנומסרה לו בנישה אישית עם הרבי הריי"צ והגביר ר' שמואל גוראריה (חברי הלשכה הני"ל) - ראה אג"ק מוהריי"צ ח"י"ג עמ' שסז ואילך.
- 4 אג"ק שם עמ' שעא. דבר ר' דודו (הר"ר משה צבי סגל) עמ' 37: "זכור לי יום פרסום זיכוי של ביילים: ברחובות פולטבה, ובוודאי בכל עיר רוסיה, התנשקו יהודים מרוב שמחה".
- 5 כ"י תשרי תרד"ע.
- 6 ניתן לשער שכשנודע כי פסק הדין עומד להינתן, התאספו יהודים בכל מקום לאמירת תהלים, וכן בליובאוויטש.
- 7 ברור שמדובר במברק בשפה הרוסית, שתוכנו תורגם כאן ע"י הרבי הריי"צ.
- 8 אוסקאר אוסיפוביץ.

לנינגרד-פטרבורג במנהרת הזמן

וא"ו תשרי לפנות בוקר. מארינא ראשצע בחדר-האוכל הדישיבה.

ביום ג' לפ' נצ"י, כ"א אלול, נסעתי לנינגרד. ראיתי שם את בית כ"ק אדמוהריי"צ נ"ע, השוכן בפינת רחוב גדולי, בית ארוך במיוחד בעל 2 קומות. וגם את מבצר פעטרפאולווסקע קרעפאסט [= המבצר הפטרופבלי] שבו ה" אדמו"ר הזקן. ראינו זאת מעבר לנהר (שנראה בו ה' הסיפור הידוע הדקידוש לבנה). סמוך לו (או עליו) ישנו מגדל עתיק שהוא הבית הראשון שנבנה בלנינגרד (לפי הידוע) לפני כמה מאות שנה (50 שנה לערך לפני המאסר). לא רחוק מהמבצר נמצא הסינאט שכנראה בו שפטו ושאלו אותו כו', ואפשר גם התקיימו בו אסיפות הרבנים הידועות בזמן הצי"צ. הסינאט הוא בית [=מבנה] שעל שפת הנהר הוא קצר, אבל בעצם הוא ארוך בחלקו האחורי. כ"ז הם קבוצת בתים מפאריים הצמודים זל"ו לאורך הנהר.

ראיתי גם את "שפאלערקע", אבל מה שרואים היום זהו רק הבנין החדש, ובפנים קיים הבנין הישן שבו ישב אדמוהריי"צ (היו כמה בחורים לפני זמן לא ארוך שנכנסו וצילמו הבנין הישן).

הייתי במחסן הספרים: בביהכ"ל הקטן ("דער קליינער שול") שהוא המנין דחב"ב, שם מונחים (אולי) אלפי ספרים כאבן שאין לה הופכין, וממה שהספקתי לראות שם - כו"כ ספרים שנדפסו בקאפוסט בזמן אדו"ר (ע"ר ר' ישראל יפה) וכמה ספרי חסידות (דאדהא"מ - שנדפסו בחיי כמדומה - ועוד), וכפ"ג - כהנה שם רבות!

בשבת שלוחות שבתתי בלני"ג בבית ר' אביגדור פרנס, ובמוצאי מנוחה הייתי ש"ץ בסליחות ב-2:00 בערך.

(המשך י'בוא)

- 1 מאחזנאייע 22.
- 2 או, פטרבורג. לאחר המהפכה - לנינגרד. לאחר נפילת השלטון הקומוניסטי הושב השם המקורי - פטרבורג.
- 3 בתחילה לא הסיכמו בשום אופן, וכמדומני שניתנה לי הרשות, לזמן קצר, בכותב ר' אביגדור שדיבר עם ר' זוסיא להתייר לי להיכנס לזמן קצוב. עברתי על המדפים

במהירות, וכל מה שדיה נראה "חשוד" הבטתי בדף השער שלו. היו שם אוצרות...
4 מהאנשים החסידים הראשונים בלנינגרד.
5 בית המנסת הגדול והמפואר היה מוזנח או, והפעילות של חב"ד התנהלה סביב ביהכ"נ הקטן והתקנים שהיה בו נוחות של ימי קדם. אני זוכר במיוחד את השמש ר' זוסיא, יהודי בעל מרץ שהיה מסור לביהכ"נ בכל מאורו. בקומת המרתף התנהלה השחיטה ע"י ר' דוד קוגן, שאחיו ר' יצחק היה או כבר באה"ק, הוא כנראה היה השוחט או האחראי על הכנת הבשר הכשר עבור חברי הקהילה ששמרו (או החלו לשמור) כשרות, ואולי גם עבור השלוחים במקומות אחרים. הריח בכל הקומה הזאת, שבה גם היה המקוה, היה בלתי נסבל, אבל אלה היו המבצעים - פשוט לדאוג לבשר כשר, שהיהודים לא יאכלו טרף ח"ו.

התוועדות חסידית בלנינגרד בשנת תשמ"ב עם הרב פוגלמן ע"ה. מימין נראה הרב יצחק ש"י קוגן. (מארכיון התמונות של ספריית אג"ח)

לע"נ הרה"ח ר' חיים אלעזר ב"ר מרדכי גארעליק - המכונה ר' אלעזר דער מלמד' ממקושרי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ובנו כ"ק אדמו"ר מהורי"צ נ"ע, ותלמידיו היו מה'תמימים' המצוינים בתו"ת שבליובאוויטש. נלב"ע ט' כסלו תש"י.

(נ)פלאות אראנו

"אראנו נפלאות'דיקע התוועדויות"

"... ב"י כסלו בכל שנה ושנה נהוג לעשות התוועדויות חסידיות בכל מקום ומקום האפשרי. . מובן שבשנה זו צריכה להיות בזה השתדלות מיוחדת, שיהי "אראנו נפלאות'דיקע" התוועדויות ב"י כסלו (אפילו ביחס להנהגה בזה באופן נסי בשנה (ושנים) שלפנ"ז) הן בכמות וכן באיכות. . ויהי רצון שעוד לפני י"ט כסלו תבוא הגאולה האמיתית והשלימה, והקיצו ורננו שוכני עפר, ובתוכם ובראשם - אדמו"ר הזקן וכל רבותינו נשיאינו עד כ"ק מו"ח אדמו"ר. . . (התוועדויות תנשא"א ח"א, עמ' 386)

מערכת "אוצרות ליובאוויטש"